

Hea inimene – kes see veel on?

Kes meist ei ole tahtnud saada targaks, kuulsaks, ilusaks, rikkaks või siis vähemalt, kui muu ei õnnestu, heaks inimeseks – see on justkui kõigile jõukohane. Mida siis tähendab olla hea inimene? Ei tee halba?

Tüüpiline mõtteviisi on just nimelt see, et ei tee enam halba teistele. Head inimesed hoolivad teistest ja näitavad seda ka välja. Samas on headus suhteline mõiste nagu ka hoolimine ja sõltub kontekstist. Mida siis tähendab ja kuidas väljendub teistest hoolimine ja mis see hoolimine üldse on?

42-aastane mees vägistab 11-aastase tüdruku, mees saadakse küll kätte, kuid kohtu vea tõttu mõistetakse ta õigeks. Tüdruku ema laseb selle peale mehe maha.

Kas ema oli hea inimene? Kas mahalaskmine oli hooliv või hoolimatu käitumine ja kelle suhtes?

Mati parim sõber Peeter petab oma naist. Mati räägib sellest Peetri naisele.

Kellest Mati hoolis ja kas üldse? Kas Mati reetis oma sõbra?

Küsimus sellest, kuidas käitub hea inimene ning millel põhinevad inimese vourused, on inimkonda aastatuhandeid intrigeerinud ning see teema on erinevate mütoloogiate ja religioonifilosoofia raames põhjalikult läbi töötatud. Praegune aeg püstitab aga inimestele erakordseid ootusi ja kutsub leidma uut headuse määratlust. Hoolimine on üks külg headusest. Selleks, et seda müütidest ümbritsetud mõistet avada, on hea alustada hoolimise vastandist – hoolimatusest.

Hoolimatu käitumine on tavamõistes halb käitumine. Hoolimatu inimene on meie ettekujutuses ülbe ja ennast täis, väljendab negatiivseid tundeid, isegi vihkamist ja vastikust. Emotsioonidest loobudes tähendab hoolimatu hoolimisest ilmaolekut ehk hoolimatu inimene väldib vastutust: mõtleb, et asjad on nii ja ei ütle seda; jätab ennast kõrvale ebamugavatest aruteludest, seisukoha võtmisest ja otsustamisest. Hoolimatu on ema, kes märkab, et pojalt on koolist tulles halb tuju, kuid ei uuri põhjust, sest poeg käitub ka emaga vastikult.

Tihti peetakse hoolimatut käitumist delikaatsuse sildi all hoolimiseks (nt kolleeg kannab ebasobivat riietust ja talle ei öelda seda, vaid arutatakse omavahel). Selleks, et hoolida teisest inimesest tõeliselt, ei tohi lasta ennast viisakuse piiridest takistada. Hoolimine

tähendab ka väljakutsete esitamist, provotseerimist, intrigeerimist ja negatiivse tagasiside andmist. Kriteeriumiks, kas on ikka tegemist hoolimisega, on igal juhul partneri heaolu ja hoolija siirus ehk hoolimisega käib kaasas siiras soov aidata.

Samuti on üks ja mitte vähetähtis hoolimise külg ka see, et igäüks võtab vastutuse enda eest. See tähendab, et mina ütlen, mis mulle meeldib – ei meeldi, mida ma tahan – ei taha, mida oskan – ei oska, vajan – ei vaja jne ja samas usaldan ja hoolin oma partnerist nii palju, et lasen ka temal ise otsustada, mis tema jaoks on parasjagu oluline ja tähtis. Hoolimine ei tähenda seda, et ma korraldan iseenesestmõistetavalt oma noorema sugulase elu – heal juhul ainult soovitades, kellega ta peaks abielluma, ja halvemal juhul otseselt tema majaehitust juhtides.

Osa inimesi maskeerub vahel tüütuteks hoolijateks, kes teevad enda meelest head ka veel siis, kui oled palunud neil lõpetada. See ei ole teist inimest usaldav ja respektiiv hoolimine, pigem on see agressiivne käitumine, et mina tean paremini, kuidas sina pead tegutsema, ja ikka „tahan head“ sildi all. Kas tegemist on hoolimisega või tegelikult ikkagi mitte, sõltub selgelt tegutseja mõtlemisest partneri kohta, kellele tema käitumine on suunatud.

Igal juhul, kui me hakkame diagnoosima kellegi headust või hoolimist, siis lisaks sellele, et see on subjektiivne, on see ka manipulatiivne suurus, millega tihti saadakse oma tahtmist, nt: „Sa ei hooli minust...“, „Kui sa must hooliksid, siis...“, „Teiste vanemad/mehed küll leiavad aega...“, „Ma teen seda ainult sinu heaks...“.

Sellise manipuleeriva headuse jõu ees on inimesed relvitud ja seda on raske läbi näha, sest nähtamatut on niivõrd palju:

1. palju ma tegelikult partnerist hoolin?
2. palju ma seda välja näitan?
3. kuidas partner minu käitumist tõlgendab, kas hoolimise või hoolimatusena?

Tüüpiliselt solvutakse selle peale, et keegi jätab Su oma sünnipäevale kutsumata – ja tegelikult pole paljalt selle sündmuse põhjal võimalik tegelikke suhtumist endasse määratleda.

Vastuseks pealkirjas püstitatud küsimusele: hea inimene on hea eelkõige iseendale, hea inimene ei väldi vastutust, hea inimese ainus õige käitumise kriteerium ei ole viisakus, hea inimene mitte ainult ei mõtle, vaid ka tegutseb ja viib ellu.

Et olla hoolivam:

1. Tea, mis on sulle tähtis – hooli kõigepealt iseendast.
Uri ja avasta, mis on sulle elus tähtis ehk missugused on sinu väärtused ja tõekspidamised, mida tahad oma elus saavutada ja kuhu jõuda, millised inimesed on olulised ja missugune peaks olema suhete kvaliteet, et need annaksid tuge ja energiat, mitte ei kulutaks seda. Ole teadlik enda soovidest ja vajadustest ning seisa nende eest.
2. Tea, mis on sinu lähedastele tähtis.
Mõtle sellele, mis on sinu lähedastele piisavalt tähtsad asjad, et mitte jääda ainult viisakaks, vaid anda ka tagasisidet ja esitada väljakutseid.
3. Tee selgeid valikuid ja vastuta nende valikute eest.

Kui sa tead, mida ja kuidas tahad, siis tee oma valikud lähtudes kõigepealt endast. Kui sa tead, mis on sinu lähedastele tähtis, siis arvesta ka nendega oma valikute tegemisel. Selgeid otsuseid ja valikuid tehes ole valmis ka võtma tagasisidet teistelt ja sellest õppima.